

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
ADMINISTRATIVE GUIDELINES FOR MANAGING / DUAL-CURRICULUM OF VOCATIONAL
EDUCATION AND HIGH SCHOOL EDUCATION

เชี่ยวชาญ ดวงใจดี¹

CHEAWCHAN DUANGJAIDE

วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

VORAKARN SUKSODKIEW

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล 4) การยืนยันองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบยืนยันองค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการยืนยันองค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย (1) ระบบการจัดการหลักสูตร (2) ระบบการวัดและประเมินผล (3) ระบบการวางแผนหลักสูตร (4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 7 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ, หลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were 1) to find the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education and 2) to confirm the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The research was conducted into 4 stages: 1. studying the relevant variables related to the administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education, 2. developing and validating the research instruments, 3. collecting and analyzing the data, and 4. confirming the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The research instruments were semi-structured interview, questionnaire, and confirmation factor checklist. The samples were 226 School Directors managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, exploratory and factor analysis.

The results of this research were as follow:

1. The factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education was affected by 7 factors: 1) the curriculum management with 4 minor factors, 1.1) the management curriculum system, 1.2) the measurement and evaluation system, 1.3) the curriculum planning system, and 1.4) the qualitative curriculum assurance system, 2) the curriculum application, 3) instructional management, 4) the co-operative management, 5) the dual curriculum design, 6) the quality development of the graduates, and 7) the resource and the budget management.

2. The results of confirmation of factors of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education were correct, suitable, feasible and useful.

KEYWORDS : ADMINISTRATIVE GUIDELINES FOR MANAGING THE DUAL-CURRICULUM OF VOCATIONAL EDUCATION AND HIGH SCHOOL EDUCATION

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้การศึกษามีคุณภาพ เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับทุกคน มีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติการ พร้อมกับการตรวจสอบและมีส่วนร่วมจากทุกองค์กรของสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นจะต้องมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนทางการศึกษาที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีบทบาท อำนาจ หน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลักคือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ และการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ผูกการ

ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยสัดส่วนสมดุลกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ระดับ คือ 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ถูกแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ประเภท สามัญศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภท อาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมต้องพยายามปรับตัวให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ประกอบกับรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ลักษณะที่ 2 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เน้นวิชาชีพตามหลักสูตรจบแล้วได้วุฒิ มัธยมศึกษา ตอนปลาย ลักษณะที่ 3 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน แต่นำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 มาจัดการเรียนการสอน จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาพี่เลี้ยง

จากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เห็นถึงความสำคัญของการเรียน สอนความต้องการแรงงาน และเพื่อให้นักเรียนได้มีทางเลือกเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เปิดสอนนักเรียนในหลักสูตรรูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษา รูปแบบที่ 2 นักเรียน 1 คน 2 วุฒิบัตรเป็นไปตามความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนั้น การศึกษาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการวิจัยนี้ จะทำให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จะได้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

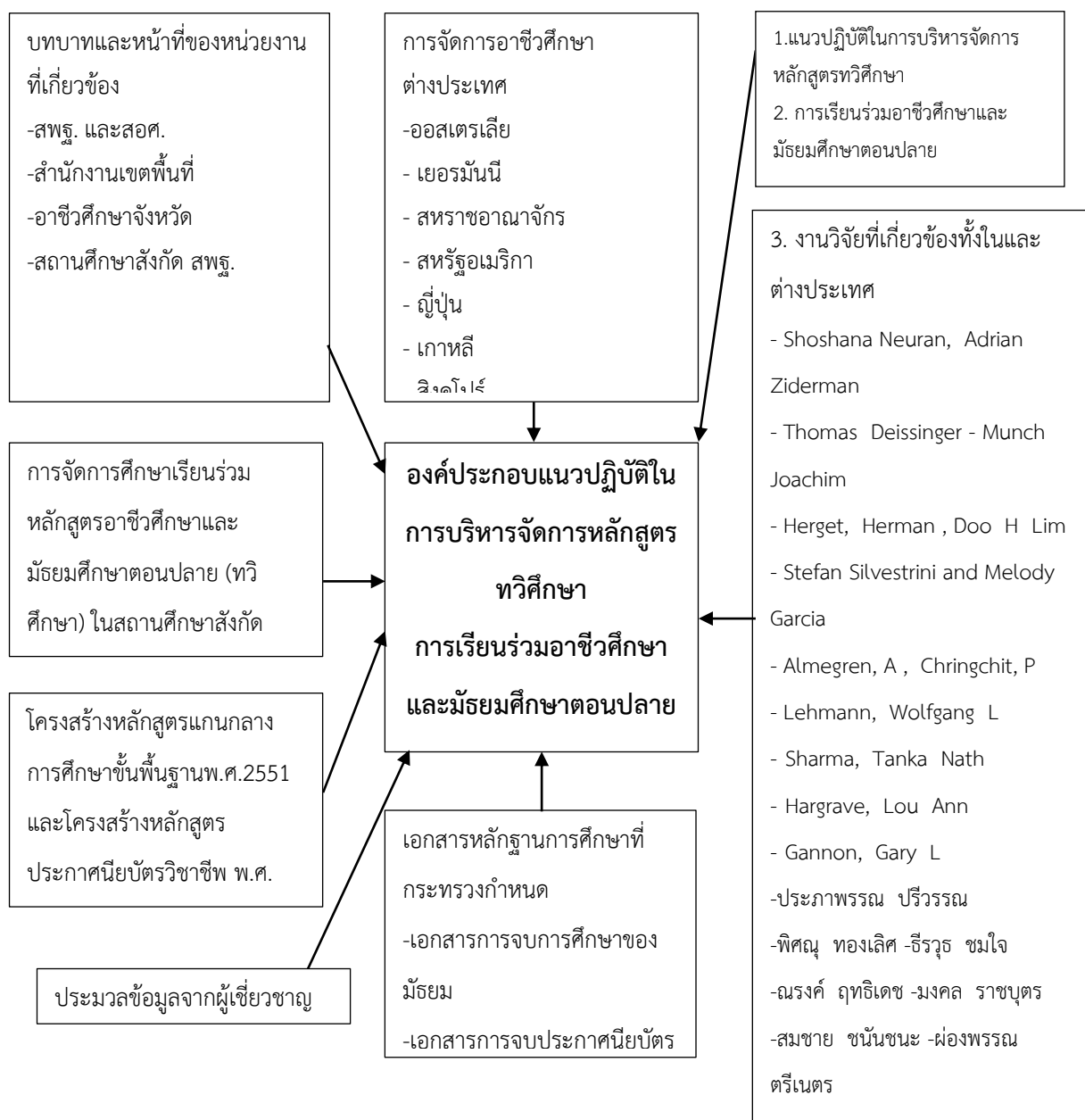
1. เพื่อทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพหุองค์ประกอบ
2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

ในการวิจัยเพื่อศึกษา แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยได้เป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้า ตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวิธีการ

ดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) ศึกษา ค้นคว้า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร (Content analysis) แล้วนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ จากเอกสาร

วารสาร ตำรา บทความตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารมาสรุปเป็นตัวแปร 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกึ่งโครงสร้างที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) ประมวลผลตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ วรรณกรรม งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสังเคราะห์สรุป ปรับปรุงตัวแปรทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างกระแทกคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้ 1) นำตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายมาสร้างและพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในรูปแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 2) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาผล และนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) ซึ่งพิจารณาค่า

IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป นำเครื่องมือการวิจัยที่ได้ไปปรับแก้ตามผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ 3) ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย 30 คน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) นำแบบสอบถามความคิดเห็น ที่จัดทำอย่างสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 แห่ง 2) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) โดยสกัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA)

ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบยืนยันองค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งตามขั้นตอน

1) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน คือ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 42 เขต จำนวน 521 แห่ง

3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้พิจารณาจากข้อมูลของประชากร ดังนี้

1) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive method) จำนวน 12 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608) และการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified rando, sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน

3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี ประเภท 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 3) แบบยืนยันองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด มีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ (1) ความคิดเห็น แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับ แนวทางนโยบาย

งบประมาณ วิธีการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การจัดหลักสูตร สถานศึกษากับสถานประกอบการ ควรมีแนวปฏิบัติร่วมกันอย่างไร นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ควรมีการตรวจสอบสมรรถนะ ที่ชัดเจนอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) ความคิดเห็นอื่นๆ (2) แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านบริหาร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) แบบยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พิจารณา 4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย จึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอน และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษา วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาสังเคราะห์ (content Synthesis) เป็นตัวแปรที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของเครื่องมือ จากการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC)

3. วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือจากการทดลองใช้เครื่องมือ โดยใช้ค่าค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้สถิติวิจัย ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้การใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต กำหนดระดับความสำคัญของตัวแปร แนวปฏิบัติ เป็นไปตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของเบสท์ (Best) 3) วิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) สกัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax rotation) และกำหนดเกณฑ์องค์ประกอบ คือ ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ค่าไอเกน เท่ากับหรือมากกว่า 1 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และ 4) การยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปร องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 179 ตัวแปร การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 72 ตัวแปร และการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 47 ตัวแปร และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรจากวรรณกรรมและตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ชุดรวมกัน ได้ตัวแปรชุดที่ 1 จำนวน 298 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความหมายที่ซ้ำซ้อน และความเหมาะสมของตัวแปร ได้ตัวแปรที่เหมาะสม จำนวน 123 ตัวแปร นำตัวแปรดังกล่าวไปวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้จำนวนตัวแปร 123 ตัวแปร และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 123 ข้อ ไปทดลองเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค พบว่า ตัวแปรทั้ง 123 ข้อ มีความน่าเชื่อถือและสามารถเป็นตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

จากการวิเคราะห์ตัวแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 123 ตัวแปร ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) พบว่า องค์ประกอบที่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น แต่ละองค์ประกอบ (Component) มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser ค่าน้ำหนักปัจจัยแต่ละตัว (Factor Loading) มากกว่า 0.50 และในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรอธิบายมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป ซึ่งสรุปได้ว่า ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 85 ตัวแปร สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ 85 ตัวแปร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบ ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

องค์ประกอบที่	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	จำนวนตัวแปร
1	การบริหารจัดการหลักสูตร	39
	1.1 ระบบการจัดการหลักสูตร	11
	1.2 ระบบการวัดและประเมินผล	8
	1.3 ระบบการวางแผนหลักสูตร	11
	1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร	9
2	การดำเนินการหลักสูตร	18
3	การจัดการเรียนการสอน	8
4	การจัดการความร่วมมือ	4
5	การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา	6
6	การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	6
7	การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ	4
รวม		85

จากตารางที่ 1 พบว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา มีจำนวน 7 องค์ประกอบ 85 ตัวแปร คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 39 ตัวแปร 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1.1 ระบบการจัดการหลักสูตรจำนวน 11 ตัวแปร 1.2 ระบบการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ตัวแปร 1.3 ระบบการวางแผนหลักสูตร จำนวน 10 ตัวแปร 1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการหลักสูตร จำนวน 18 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความร่วมมือ จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ จำนวน 4 ตัวแปร

ตอนที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการยืนยัน องค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นด้วยกับ องค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 7 องค์ประกอบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ

มัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประการ เพื่อความชัดเจนและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรการศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 1 คือ องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริงให้กับเด็กและเยาวชนไทย การจัดการคุณภาพของการศึกษาขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ มีการพัฒนาหลักสูตรของการเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและการนำไปใช้ได้ในชีวิตของผู้เรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปทำประโยชน์ในด้านต่างๆได้เป็นอย่างดี รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพไปพร้อมๆกับมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Administration) เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 39 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ เฮนรี (Henri) ที่ว่า การบริหารและการจัดการควรประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ 1) การวางแผน(Planning) 2) การจัดองค์การ(Organizing) 3) การบังคับบัญชา(Commanding) 4) การประสานงาน(Coordinating) 5) การควบคุมงาน (Controlling)

องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการหลักสูตร ประกอบด้วย 18 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เนื่องมาจาก การดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องมีการประสานงานกับสถานประกอบการ ที่ร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ในการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนสาขาวิชาชีพ จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อ

รายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนชั่วโมงสอนแต่ละรายวิชาเหมาะสม และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรและสอดคล้องกับ พรณิภา โรจน์วิลาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษาพบว่า สถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยร่วมวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียน นักศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 18 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการจัดกิจกรรมหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำ โครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบสอดคล้องกับ อมรรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ระหว่างสถาบันการอุดมศึกษาของรัฐ กำหนด องค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือไว้ 4 ด้าน คือ 1) หลักการของความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน 2) โครงสร้างและกลไกความร่วมมือทางวิชาการ

ด้านการเรียนการสอน 3) ประเภทของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน และ 4) การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน สอดคล้องกับการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ความร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ทั้งภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจด้วยกัน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานบริการ สอดคล้องกับ ชีระพงษ์ แก้วหาวงศ์ ได้ให้ความหมายของความร่วมมือว่า เป็นการร่วมกันปฏิบัติงานของทั้งบุคคล กลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้บรรลุทั้งวัตถุประสงค์ของงานหรือหน่วยงาน โดยอาศัยลักษณะการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ หรือร่วมกันกำหนดวิธีการหรือ เอื้ออำนวยความสะดวกในทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ห้า ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีการ แต่งตั้งคณะทำงานหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน จัดทำเป็น ประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ลงนาม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามี บทบาทและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา

หลักสูตรการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน การบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่างเอกสารหลักสูตรผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่หก ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมทางวิชาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่า ผู้ฝึกพื้นฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ มีคุณสมบัติสามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การฝึกอาชีพจะมีการควบคุมคุณภาพ ซึ่งเน้นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไขอันเป็นการสร้างศักยภาพและการยอมรับในสถาบันนักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่เจ็ด ทั้งนี้เนื่องจาก ตามนโยบายรัฐบาล และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลว่า การกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงองค์ความรู้ และ

ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอ และต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรวิธ ชมใจ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการระดมทรัพยากร

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานว่า ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 องค์ประกอบ 85 แนวปฏิบัติ มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ จากการศึกษาวิจัย ได้ทำตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษา ค้นคว้า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร (Content analysis) แล้วนำข้อสรุป

เอกสารมาสรุปเป็นตัวแทน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกึ่งโครงสร้าง ที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแทน ปรับปรุงตัวแปรทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างกระทงคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็น ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการ ด้วยการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's rating scale) นำหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.6-1.0 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วปรับแก้ตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น ที่จะนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ จำนวน 30 ท่าน ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9855 ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 226 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติคือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ขั้นตอนที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม

อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 องค์ประกอบ 85 แนวปฏิบัติ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติพิจารณา 4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ จากกระบวนการที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีกระบวนการจัดทำเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงทำให้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพรพรณ ปรวีวรรณ ได้ศึกษาเรื่องการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนับว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ นำเสนอรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการจัดการขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินการบริหารงานการจัดการเรียนเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้เป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิศึกษา

2. ควรมีการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนทวิศึกษา ให้ครูและนักเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานทุกปี เพราะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน แนวคิด หลักการ สภาวะการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร
ควรมีการจัดทำบนพื้นฐานสภาพปัญหาของโรงเรียน
สถานศึกษา ซึ่งเป็นครูและนักเรียน เพื่อดำเนินการ
พัฒนาแนวทางการดำเนินงานทุกปี เพราะการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิด หลักการ
สภาวะการณ์ ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ
จัดการการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรทวิศึกษา

อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษา

3. มีการทบทวนวิพากษ์หลักสูตรวิจัยรูปแบบนี้
ทุกๆ 3 ปี เพื่อจะได้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ
หลักสูตรทวิศึกษา การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นเครื่องมือมาตรฐานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาอิทธิพลเชิงเส้นหลักสูตรมีการจัด
การศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรใหม่ : (เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง), กรุงเทพฯ : กรมการ
ศาสนา, 2521.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2551. กรุงเทพฯ:ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- ธีรรัฐ ชมใจ. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี. "ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎี
บัณฑิต(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์. การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาค
กลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.
- พิศณู ทองเลิศ. นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.
- วิมลรัตน์ จตุรนนท์ เกรียงศักดิ์ บุญญาและคณะ, การพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา
วิทยาลัยกำแพงเพชร เดิม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี. (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556), บทคัดย่อ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา [Online] , accessed 10 May 2017 Available From
<http://gotoknow.org/blog/cklinphaka/204306>
- อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

Best, John w. *Research in Education*, 4th .ed., (Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1981), 204-208.

Doo H Lim. Training design factors influencing transfer of training to the workplace within and international context, *Journal of Vocational Education and Training*. 52.

Heri Retnawati. *Vocational High School Teachers' Difficulties in Implementing the Assessment in Curriculum 2013 in Yogyakarta Province of Indonesia*. Yogyakarta State University Indonesia, 2016.

Thomas Deissinger. *Germany's Vocational Training Act : its function as an instrument of quality control within a tradition-based vocational training system*. Oxford Review of Education, Vol.22 No.3, 1996.